

СОВЕТ
СТАРОКЫРЛАЙСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Тукая, д. 2, с.Нижние Метески,
Арский муниципальный район, 422022

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ИСКЕ КЫРЛАЙ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

Түкай урамы, 2 йорт, Түбән Мәтәскә авылы,
Арча муниципаль районы, 422022

Тел. (84366)56-2-93, факс (84366)56-2-93. E-mail: Kuper.Ars@tatar.ru

РЕШЕНИЕ

Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы КАРАРЫ

18 декабря 2020 ел

№13

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге территориясендә гражданнары сораштыру билгеләү һәм уздыру тәртибе турында

"Россия Федерацииндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясы, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Иске Кырлай авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, гражданнарның Иске Кырлай авыл жирлегендә жирле үзидарәгә хокукларын гамәлгә ашыру максатыннан, шулай ук Иске Кырлай авыл жирлеге жирле үзидарә органнары һәм Иске Кырлай авыл жирлеге жирле үзидарә органнары вазыйфаи затлары тарафыннан карарлар кабул иткәндә халыкның фикерен ачыклау һәм аны исәпкә алу өчен, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге территориясендә гражданнарны сораштыруны билгеләү һәм уздыру тәртибе турында Нигезләмәне күшымта нигезендә расларга.
  2. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советының «Иске Кырлай авыл жирлеге муниципаль берәмлекендә яшәуче гражданнарны сораштыру билгеләү һәм үткәру тәртибе турында» 2009 елның 19 октябрендәге 80 номерлы каарын үз көчен югалткан дип танырга.
  3. Әлеге каарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районы рәсми сайтында һәм Иске Кырлай авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.
  4. Әлеге каар 2021 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.
  5. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемә алам.

Иске Кырлай авыл жирлеге басылыш

Ф.Ф.Лутфуллин

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Иске Кырлай авыл жирлеге
Советы карарына
1 нче күшүмтә

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге территориясендә гражданныарны сораштыру билгеләү һәм уздыру тәртибе турында Нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Гражданныарны сораштыру (алга таба - сораштыру) Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге халкының турыдан-туры ихтыяр белдерү рәвешләренең берсе булып тора.

Сораштыру юлы белән гражданныарның жирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокуки гамәлгә ашырыла.

1.2. Сораштыру Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлегендә яисә аның бер өлешендә яшәүчеләрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикерен ачыклау һәм жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары карарлар кабул иткәндә исәпкә алудан гыйбарәт.

1.3. Сораштыру нәтижәләре кинәш итү сыйфатында.

2. Сораштыру принциплары

2.1. Гражданныарны сораштыруда сайлау хокукина ия һәм сораштыру үткәрелә торган территория чикләрендә яшәүче Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлегендә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

Гражданныарның инициатив проектка ярдәм итү турындагы фикерен ачыклау мәсьәләссе буенча сораштыруда уналты яшькә житкән, инициатив проект гамәлгә ашырыла торган муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлеше катнашырга хокуклы.

2.2. Сораштыруда Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге халкы тигез нигезләрдә катнаша. Сораштыруда катнашучы һәр кеше бер тавышка ия һәм сораштыруда турыдан-туры катнаша.

2.3. Сораштыруда гражданныарның хокукларын женесенә, расасына, милләтенә, теленә, чыгышына, мәлкәти һәм вазыйфаи хәленә, дингә, инануларына, иҗтимагый берләшмәләргә бәйле рәвештә турыдан-туры яисә турыдан-туры булмаган чикләү рәхсәт ителми.

2.4. Гражданныарны сораштыруда катнашу ирекле һәм ихтыярый булып тора. Сораштыру барышында берәү дә үз фикерләрен һәм карашларын белдерүгә яисә алардан баш тартуга мәжбүр ителә алмый.

2.5. Сораштыру нәтижәләрен әзерләү, үткәру һәм билгеләү законлылык, ачыклык һәм хәбәрдарлык принциплары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.6. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары халыкка сораштыруда катнашу хокукин гамәлгә ашыруда ярдәм итәргә тиеш.

3. Сораштыруга чыгарыла торган мәсьәләләр

3.1. Сораштыруга тубәндәгә мәсьәләләр чыгарыла ала:

- Иске Кырлай авыл жирлегендә яшәүчеләрнең мәнфәгатьләренә турыдан-туры кагыла торган һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Уставына көргөн жирле әһәмияттәге мәсьәләләр;

- Тәбәк һәм тәбәкара әһәмияттәге объектлар өчен Иске Кырлай авыл жирлеге жирләрен максатчан үзгәртү мәсьәләләре.

3.2. Сораштыруга чыгарыла торган сораулар Россия Федерациясе законнарына һәм Татарстан Республикасы законнарына, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Уставына каршы килмәскә тиеш.

Сораштыруга чыгарыла торган мәсьәләләр, аларны тәрлечә анлату мөмкинлеген булдырмас өчен, дөрес формалаштырылыша тиеш.

4. Сораштыруның төрлөре

- 4.1. Сораштыру яшерен, исемле яисә ачык тавыш бирү юлы белән үткәрелә.
- 4.2. Яшерен тавыш бирү сораштыру уздыру пунктларында сораштыру көгазыләре буенча бер көн эчендә үткәреле.
- 4.3. Исемле тавыш бирү сораштыру үткәрү пунктларында, шулай ук сораштыруда катнашучыларның яшәү урыны буенча сораштыру үткәрү комиссиясе өгъзалары тарафыннан бер яисә берничә көн эчендә сораштыру көгазыләре яисә сораштыру исемлекләре буенча уздырыла.
- 4.4. Сораштыру шулай ук гражданнар жыелышларында ачык тавыш бирү рәвешендә дә үткәрелергә мөмкин.

5. Сораштыруны билгеләү төртибе

5.1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге гражданнарын сораштыру тубәндәге инициатива буенча үткәрелә:

- жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы яисә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Башлыгы;
- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге жирләренең төбәк һәм төбәкара әһәмияттәге объектлар өчен максатчан билгеләнешен үзгәрту мәсьәләләре буенча- Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары.

5.2. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советына караган сораштыру үткәрү инициативасы күрсәтелгән орган тарафыннан сораштыру билгеләү турында тиешле карар кабул итүдә чагыла.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге башлыгына караган сораштыру үткәрү инициативасы район Советына сораштыру уздыру турында үтенечнамәдә белдерелә.

Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органының булган сораштыру үткәрү инициативасы әлеге орган тарафыннан Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советына сораштыру уздыру турында үтенечнамәдә белдерелә.

5.3. Сораштыру үткәрү турындагы үтенечнамәдә тубәндәгеләр күрсәтелә:

- сораштыру үткәрүне нигезләү;
- сораштыру өчен чыгарыла торган сорауның (сорауларның) тәкъдим ителә торган формулировкалары;
- сораштыру территориясе;
- сораштыру үткәрүнең фаразланган датасы һәм аның тәре.

5.4. Гражданнары сораштыру билгеләү турында карар Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнары сораштыру үткәрү өчен "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтын кулланылырга мөмкин.

5.5. Сораштыруны билгеләү турындагы карар сораштыру үткәрү турында үтенечнамә алынган көннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча һәм аны үткәрү көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш. Сораштыру билгеләү турында карар кабул ителгәнче Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы белән сораштыруда чыгарыла торган сорауны (сорауларны) сораштыру инициаторы белән килештерү (төгәлләштерү) булырга мөмкин.

5.6. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы сораштыруга чыгарыла торган сорауны (сорауларны) формулировкалау гамәлдәге законнарга, әлеге Нигезләмәгә каршы килсә, сораштыру үткәрүдән баш тартырга хокуклы.

5.7. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл

жирлеге Советының гражданнарны сораштыру билгеләү турында карарында түбәндәгеләр билгеләнә:

- сораштырулар уткәрунен датасы һәм сроклары;
- сораштыру үткәргендә тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителгән) сорауның (сораулар) формулировкасы;
- сораштыру үткәрунен методикасы;
- сораштыру кәгазенең (сораштыру исемлегенең) формасы;
- сораштыруда катнашучы Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлекендә яшәүчеләрнең минималь саны;
- гражданнарны сораштыру "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтыннан файдаланып үткәрелгән очракта, сораштыруда катнашучыларны тәңгәлләштерү тәртибе.

5.8. Сораштыруны билгеләү турындагы карап аны үткәрүгә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча мәжбүри басылып чыгарга тиеш.

6. Сораштыру үткәрү комиссиясе

6.1. Гражданнарны сораштыру үткәруне сораштыру комиссиясе (алга таба - Комиссия) әзерли һәм уздыра.

6.2. Комиссия, инициаторлар тәкъдимнәре нигезендә сораштыру үткәрү территориясенә карап, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы тарафыннан 3 - 9 кеше исәбеннән билгеләнә.

6.3. Комиссия составына Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы, Башкарма комитет вәкилләре, шулай ук сораштыру үткәрелә торган территориянең жәмәгатьчелек вәкилләре мәжбүри кертелә.

6.4. Комиссия аны төзү турында карап кабул ителгәннән соң өченче көннән дә соңга калмыйча чакырыла. Беренче утырышта Комиссия ачык тавыш бирү юлы белән рәис урынбасарының (урынбасарларының) һәм секретарен сыйый, сораштыру участокларын раслый, шулай ук, сораштыру үткәрү сораштыру пунктларында уздырылган очракта, мондый пунктларның санын һәм урынын раслый.

Комиссия рәисе Комиссия утырышларын кирәк саен чакырта. Комиссия утырышы, өгәр анда Комиссия өгъзаларының билгеләнгән санының яртысыннан ким булмаган өлеше катнашса, тулы хокуклы дип санала.

Комиссия каарлары утырышта катнашкан комиссия өгъзаларының гади күпчелеге тавышы белән кабул ителә.

Комиссия гражданнарны сораштыру уздыру өчен кирәkle санда эшче төркемнәр булдырырга хокуклы.

6.5. Сораштыру участоклары, Комиссиянең урнашкан урыны һәм гражданнарны сораштыру үткәрү пунктларының урнашкан урыны сораштыру үткәрү көненә кадәр кимендә 10 көн кала басылып чыгарга (халыкка җиткәрелергә) тиеш.

6.6. Сораштыру үткәрү комиссиясе:

- гражданнарны сораштырганда өлеге Нигезләмәнең үтәлешен оештыра;
- сораштыру үткәрү пунктларын жиһазлый;
- сораштыру кәгазыләрен яисә сораштыру исемлекләрен әзерләүне тәэммин итә;
- сораштырганда имзалар җыюны оештыра;
- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлекендә яшәүчеләрнең сораштыруда катнашуын тәэммин итә;
- өлеге Нигезләмәдә билгеләнгән тәртип нигезендә сораштыруда халыкның тавыш бирүен оештыра;
- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлекенең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, ижтимагый берләшмәләр, массакүләм мәгълүмат чаралары белән хезмәттәшлек итә;
- гражданнарны сораштыру нәтижәләрен билгели;
- гражданнарны сораштыру үткәрүгә бәйле гаризаларны һәм шикаятьләрне

карый;

- гамәлдәге законнар һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы тарафыннан сораштыру нәтиҗәләре рәсми басылып чыкканнан (халыкка житкерелгәннән) соң, Комиссиянең вәкаләтләре туктатыла.

6.8. Комиссия эшчәнлеген матди-техник, оештыру яғыннан тәэммин иту Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы аппараты тарафыннан башкарыла.

7. Сораштыру участоклары. Сораштыруда катнашучылар исемлекләре

7.1. Сораштыру участогы - Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге территорииясендә гражданнарны сораштыру алыш барыла торган сораштыру үткәру комиссиясе билгеләгән территория.

Сораштыру территорииесе бердәм сораштыру участогы төзөргә мөмкин.

Сораштыру участокларында тавыш бири өчен маҳсус жиһазландырылган урыннар булырга тиеш. Участокларда тавыш бируге сораштыру участокларына юнәлдерелгән, Комиссия әгъзаларының берсе житәкләгән Комиссия әгъзалары тәэммин итә.

7.2. Сораштыруда катнашучылар исемлегенә сайлау хокуқына ия муниципаль берәмлек халкы кертелә. Исемлектә сораштыруда катнашучының фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган елы (18 яштә булса - өстәмә рәвештә көн һәм ай) һәм яшәү урынының адресы курсәтелә. Сораштыру уздыру буенча төгаен участокта яшәүчene катнашучылар исемлегенә керту өчен аның яшәү урыны әлеге участок территорииясендә булу факты нигез булып тора. һәр кеше сораштыруда катнашучылар исемлегенә бары тик сораштыру үткәру буенча бер генә участокка кертелә. Сораштыруда катнашучылар исемлеге ике нәсхәдә төzelә һәм исемлекне төзегән комиссия рәисе һәм секретаре тарафыннан имзалана.

Әлеге Нигезләмә нигезендә сораштыруда катнашу хокуку булган кешеләр исемлегенә өстәмә кертелү теләсә кайсы вакытта, шул исәптән сораштыру үткәрелгән көнне дә рәхсәт ителә.

Сораштыруда катнашу хокуқына ия кешеләр исемлекләренә үзгәрешләр керту тавышларны санау башланганин соң тыела.

Сораштыруда катнашучылар исемлеге сораштыру үткәрүгә кадәр 3 көннән дә соңга калмычка төzelә.

8. Сораштыру кәгазе

8.1. Сораштыру кәгазендә сорау (сораулар) буенча үткәрелгән сорауның төгәл кабатланган тексты була һәм тавыш бирученең "Әйе" яки "Юк" сүзләре белән ихтыяр белдерү варианtlары курсәтелә, алар астында буш квадратлар урнаштырыла.

Сораштыруга берничә сорау чыгарылганда, алар бер сораштыру кәгазенә кертелә, эзлекле рәвештә номерлана һәм бер-берсеннән горизонталь сызыклар белән аерыла. Сораштыруга чыгарылган норматив хокукий акт проектиның нинди дә булса статьяның яисә нинди дә булса пунктның альтернатив редакцияләре шулай ук эзлекле рәвештә номерлана.

Исемле тавыш бири өчен кулланыла торган сораштыру кәгазендә тавыш биручеләр турында белешмәләр керту өчен буш урын булырга тиеш.

Сораштыру кәгазендә аны тутыру тәртибе турында анлатма бирелә. Битнен өске уң почмагында Комиссия рәисе һәм секретаре имзалары куела.

9. Сораштыру исемлеге

9.1. Сораштыру исемлеге исемле тавыш биргәндә кулланыла һәм графаларына сораштыруда катнашучыларның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне, яшәү урыны турындагы белешмәләр кертелгән таблицадан гыйбарәт. Әлеге графаның уң яғында, сораштыруда чыгарыла торган (чыгарылган) сорау тексты астында, тавыш бирученең "Әйе" яки "Юк" сүзләре белән җавап варианtlары

күрсәтелә һәм тавыш бирүдә катнашучылар имзалары өчен урын кала.

Сораштыруга берничә сорау чыгарганда, алар сораштыру исемлегендә эзлекле рәвештә урнаша.

9.2. Сораштыру исемлегенең һәр битенә Комиссия рәисе һәм секретаре имза сала.

10. Сораштыруны үткәру тәртибе

10.1. Сораштыру Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы гражданнарны сораштыру билгеләү турындагы каарда билгеләгән көндә (яисә көннәрдә) үткәрелә.

10.2. Сораштыру үткәру пунктларында гражданнарны сораштыру жирле вакыт буенча иртәнгә сиғездән кичке сәгать алтыга кадәр башкарыла.

11. Сораштыру үткәргендә яшерен тавыш бирү үткәру тәртибе

11.1. Яшерен тавыш бирү яшерен тавыш бирү урыннары өчен маҳсус жиһазландырылган һәм тавыш бирү вакытына мәһер сугылган тартмалар урнаштырылган сораштыру уздыру пунктларында үткәрелә.

11.2. Сораштыру көгазе сораштыруда катнашучылар исемлеге буенча тавыш бирүчегә Комиссия өгъзалары тарафыннан бирелә. Сораштыру көгазен алганда, тавыш бирүче паспортын яисә шәхесен һәм яшәү урынын раслаган башка документны күрсәтә һәм сораштыруда катнашучылар исемлегендә үз фамилиясе турысында имза күя. Сораштыруда катнашучылар исемлегендә паспорт мәгълүматларын тутыру таләп ителми.

11.3. Әгәр тавыш бирүченең сораштыру көгазен алганда мәстәкыйль рәвештә имза кую мөмкинлөгө булмаса, ул, Комиссия өгъзаларыннан тыш, башка зат ярдәменнән файдаланырга хокуклы.

Сораштыруда катнашучыга ярдәм итүче зат "Сораштыру көгазен алу турында сораштыруда катнашучының имzasы" графасында үз фамилиясен күрсәтә.

11.4. Сораштыру көгазе башка затлар булу рәхсәт ителмәгән маҳсус жиһазландырылган урында (кабинада яисә бүлмәләрдә) тутырыла һәм тавыш бирү тартмасына салына.

Тавыш биргәндә сораштыруда катнашучы "Әйе" яки "Юк" сузе астындагы квадратка теләсә ниндидам тамга күя.

Комиссия өгъзалары сораштыру серен саклыйлар.

Сораштыру көгазен тутырганда хата ясадым дип санаган кеше, бозылганы урынына яңа сораштыру көгазе бирүне үтенеп, сораштыру көгазен биргән Комиссия өгъзасына мөрәжәгать итәргә хокуклы.

Комиссия өгъзасы тавыш бирүчегә яңа сораштыру көгазе бирә, шул ук вакытта сораштыруда катнашучылар исемлегендә әлеге катнашучының фамилиясе турысында тиешле тамга ясый. Бозылган сораштыру көгазе юкка чыгарыла, бу хакта Комиссия өгъзалары тиешле акт төзи.

Тутырлыган сораштыру көгазыләре тавыш бирүчеләр тарафыннан Комиссия өгъзалары күз уңында булырга тиешле тартмага төшерелә.

Тартмалар саны Комиссия тарафыннан билгеләнә. Тавыш бирү өчен күчерелмә тартмалар кулланып тавыш бирүне уздыру мәсьәләсөн Комиссия мәстәкыйль хәл итә.

11.5. Комиссия өгъзасы сораштыру серен боза яки сораштыруда катнашучыларның ихтыяр белдерүенә йогынты ясарга тырыша икән, ул шунда ук аның эшендә катнашудан читләштерелә. Читләштерү турында каар әлеге участокта Комиссиянең эшчәнлеген житәкләүче өгъза тарафыннан тиешле беркетмә төзеп һәм участокта сораштыру уздыручи Комиссиянең барлық өгъзаларының имзалары куелып кабул ителә.

12. Сораштыру үткәргендә исемле тавыш бирү уздыру тәртибе

12.1. Исемле тавыш бирү сораштыру уздыру пунктларында да, гражданнарның яшәү урыны буенча да үткәрелергә мөмкин.

12.2. Иsemле тавыш бирү сораштыру көгазыләре буенча да, шулай ук сораштыру исемлекләре буенча да үткәрелергә мөмкин.

12.3. Сораштыру исемлекләре буенча тавыш биргәндә, катнашучы паспорт яисә шәхесне һәм яшәү урынын таныклый торган башка документ күрсәтә, исемлектә үз фамилиясе турысында ихтыярына туры килә торган графада теләсә нинди тамга күя һәм имза сала.

12.4. Сораштыру көгазыләре буенча исемле тавыш биргәндә, тавыш бирүче сораштыру көгазенә үзенең фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, адресын язып күя, "Әйе" яки "Юк" сүзләре астындағы квадратта үз ихтыяры нигезендә теләсә нинди тамга күя һәм шунда ук күл күя.

Тавыш бирүченең үтенече буенча сораштыруда катнашучы турында мәгълүматны сораштыру көгазенә Комиссия әғъзасы кертергә мөмкин, ләкин тавыш бирүче тиешле квадратка тамгасын үзе күя һәм имза сала.

12.5. Сораштыру үткәру срокы дәвамында көн азагында, тутырылган сораштыру көгазыләре сораштыру үткәрүче затлар тарафыннан Комиссиягә тапшырыла.

12.6. Сораштыру көзәзе буенча тавыш бирү нәтижәләре Комиссия әғъзалары тарафыннан сораштыру исемлегенә күчерелә, ул сораштыру нәтижәләрен билгеләү өчен төп документ булып тора.

13. Сораштыру үткәргәндә ачық тавыш бирү уздыру тәртибе

13.1. Комиссия, сораштыруда катнашучы халық саны 1000 кешедән артмаса, сораштыруға чыгарылган (чыгарыла торган) сорау (мәсьәләләр) буенча тавыш бирүне уздыру өчен сораштыруда катнашучылар жыелышын уздырырга хокуклы. Жыелышта катнашучыларны теркәү сораштыруда катнашучылар исемлеге буенча уздырыла. Жыелышны ким дигәндә өч кеше булган Комиссия вәкилләре ача һәм алыш бара. Жыелышта қызықсынучы якларның сораштыруға чыгарылган (чыгарыла торган) мәсьәлә буенча чыгышлары, аларның гражданнарның сорауларына җаваплары рәхсәт ителә, әмма фикер алышу үткәрелми.

13.2. Жыелышта һәр мәсьәлә буенча аерым "Әйе" һәм аерым "Юк" тавыш бирү үткәрелә. Тавыш бирүдә исемлеккә кертелгән һәм жыелышта теркәлгән сораштыруда катнашучылар гына катнаша. Тавыш бирү нәтижәләре беркетмәгә кертелә, ул жыелышта катнашкан барлық Комиссия әғъзалары тарафыннан имзалана.

13.3. Жыелыш сораштыруда катнашучылар исемлегенә кертелгән халыкның 25 проценттан артығы катнашканда тулы хокуклы була.

14. Сораштыру нәтижәләрен билгеләү

14.1. Сораштыру үткәрелгәннән соң Комиссия сораштыру участоклары буенча тавыш бирү нәтижәләрен саный һәм сораштыру йомгаклары турында карарны сораштыру йомгаклары турында беркетмә белән рәсмиләштерә, анда түбәндәгә белешмәләр бирелә:

- беркетмәне төзү датасы;
- сораштыру уздыру сроклары: башлану һәм тәмамлану даталары;
- сораштыру үткәру участогы адресы;
- сораштыру территориясе (өгәр сораштыру шәһәр территориясе өлешендә үткәрелсә, һичшикsez микрорайоннарның, урамнарның, йорт номерларының исемнәре күрсәтелә);
- сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителгән) сорауның (сораулар) формулировкасы;
- сораштыруда катнашу исемлегенә кертелгән гражданнарның гомуми саны;
- сораштыруда катнашкан гражданнар саны;
- сораштыруны узган яисә узмаган дип тану;
- сораштыру гамәлдә яисә гамәлдә түгел дип тану;
- сораштыру исемлегендә дөрес түгел дип танылган язмалар саны яисә дөрес түгел дип танылган сораштыру көгазыләре саны;

- сораштыруда чыгарылган сорауга "Әйе" дип бирелгән тавышлар саны;
- сораштыруда чыгарылган сорауга "Юк" дип бирелгән тавышлар саны;
- Сораштыру нәтижәләре (сорау, ача җавап биргәндә тавыш бирүдә катнашкан сораштыруда катнашучыларның яртысыннан күбрәге тавыш бирсә, хупланган дип санала).

14.2. Әгәр сораштыру берничә мәсьәлә буенча үткәрелгән булса, тавышларны санау һәм беркетмә төзу һәр мәсьәлә буенча аерым башкарыла.

14.3. Сораштыру кәгазендәге язмалар тубәндәге очракларда дөрес түгел дип санала:

- сораштыруда катнашучыларның фикерен дөрес билгеләү мәмкин булмаганда;
- язмада тавыш бирүче турында мәгълүмат яисә аның имzasы булмаганда;
- кабатлана торган язмалар булғанда.

Сораштыру кәгазыләре дөрес түгел дип таныла:

- билгеләнгән үрнәктәгечә булмаганда,
- Комиссия әгъзаларының билгеләре булмаганда,
- алар буенча сораштыруда катнашучыларның фикерен дөрес билгеләү мәмкин булмаганда.

14.4. Әгәр сораштыруда катнашкан кешеләр саны Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы каары белән муниципаль берәмлектә яшәүчеләрнең билгеләнгән сораштыруда катнашачак минималь саныннан кимрәк булса, Комиссия сораштыруны узмаган дип таный.

14.5. Тубәндәге очракларда Комиссия сораштыру нәтижәләрен дөрес түгел дип таный:

- сораштыру үткәргәндә җибәрелгән хокук бозулар гражданнарның ихтыяр белдерү нәтижәләрен дөрес билгеләргә мәмкинлек бирмәгәндә;
- сораштыру исемлегендә дөрес дип танылган язмалар саны сораштыруда катнашкан гражданнар санының 80 проценттан кимрәген тәшкил иткәндә;
- дөрес дип танылган сораштыру кәгазыләре саны сораштыруда катнашкан гражданнар санының 80 проценттан кимрәген тәшкил иткәндә.

14.6. Сораштыру нәтижәләре турындағы беркетмә 2 нәсхәдә тезелә һәм Комиссиянең барлық әгъзалары тарафыннан имзалана. Беркетмәгә имза салган вакытта Комиссиянең кайбер әгъзалары булмаган очракта, беркетмәдә аларның булмау сәбәпләрен күрсәтеп, язма ясала.

Комиссия әгъзасы беркетмә белән тулаем яисә аның аерым нигезләмәләре белән ризалашмаса, үз фикерен беркетмәгә күшымта итеп бирелә торган язма рәвешендә бәян итәргә хокуклы, бу хакта беркетмәдә тиешле язма ясала. Беркетмә, әгәр ул Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы каарында билгеләнгән сораштыру комиссиясе әгъзаларының күпчелеге тарафыннан имзаланган булса, гамәлдә була.

Беркетмәгә имза салу көне булып Комиссия әгъзалары тарафыннан сораштыру нәтижәләрен билгеләгән көн тора.

14.7. Беркетмәнең беренче нәсхәсе Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советына сораштыру кәгазыләре яисә сораштыру исемлекләре белән бергә җибәрелә, беркетмәнең икенче нәсхәсе сораштыру үткәру инициаторына җибәрелә.

Беркетмәнең беренче нәсхәсенә Комиссиягә кергән язма шикаятыләр, гаризалар һәм алар буенча кабул ителгән каарлар теркәлә. Шикаятыләрнең, гаризаларның һәм алар буенча кабул ителгән каарларның таныкланган күчермәләре беркетмәнең икенче нәсхәсенә теркәлә.

Беренче нәсхәнең күчермәләре массакүләм мәгълүмат чараларына, жирле ижтимагый берләшмәләргә һәм территориаль ижтимагый үзидарә органдарына тапшырылырга мәмкин.

14.8. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл

жирлеге комиссиясе һәм Советы тутырылган сораштыру кәгазыләренең һәм сораштыру исемлекләренең һәм сораштыру уздыру документларының кагылгысызлыгын һәм сакланышын тәэммин итәләр.

15. Сораштыру нәтижәләре

15.1. Сораштыру нәтижәләре аларны билгеләгән көннән соң 10 көннән дә соңга калмычы бастырып чыгарылырга (халыкка житкереләргә) тиеш.

15.2. Сораштыру барышында ачыкланган халык фикере тәкъдим иту харakterында. Сораштыру нәтижәләре Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт хакимиюте органнары каарлар кабул иткәндә һичшикsez каралырга һәм исәпкә алынырга тиеш.

15.3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары сораштыру нәтижәләренең каршы килә торган каарлар кабул иткән очракта, күрсәтелгән органнар тиешле каар кабул ителгәннән соң 10 көн эчендә әлеге мәғълуматны бастырып чыгару (халыкка житкерүү) юлы белән мондый каар кабул иту сәбәпләрен халыкка житкерергә тиеш.

16. Сораштыру материалларын саклау

16.1. Сораштыру материаллары Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советында Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы депутаттарының вәкаләтләре вакыты ахырына кадәр саклана, аннары муниципаль архивда саклагуя жибәрелә.

16.2. Күрсәтелгән материалларны саклау срокы Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Иске Кырлай авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнә, эмма 1 елдан да ким була алмый.

17. Сораштыру үткәруне финанслар белән тәэммин иту

17.1. Гражданнарны сораштыру өзөрләүгә һәм үткәргә бәйләнәрләрләр финанслау тубәндәге акчалар хисабына гамәлгә ашырыла:

- жирле үзидарә органнары яки муниципаль берәмлек халкы инициативасы буенча сораштыру уздырганда -жирле бюджет;

- Татарстан Республикасы дәүләт хакимиюте органнары инициативасы белән сораштыру уздырганда - Татарстан Республикасы бюджеты.

18. Сораштыруда катнашуğa гражданнарның хокукларын бозган очен җаваплылык

18.1. Көч куллану, сатып алу, янау, документлар ясау юлы белән исә Россия Федерациясе гражданы тарафыннан сораштыруда катнашу хокукуын ир але гамәлгә ашыруга комачаулык торган башка ысул белән яисә комиссия эшнә яки комиссия өгъзалары эшнә каршылык тудырган затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплылык тоталар.